

Tercih Edilen Bilişsel Stiller Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Tercih Edilen Bilişsel Stiller Envanteri*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31558>

Özet

Tercih Edilen Bilişsel Stiller Envanteri, bireylerin bilgi işleme, öğrenme ve karar verme süreçlerinde kullandıkları karakteristik yöntemleri veya eğilimleri ölçmek amacıyla uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle akademik veya mesleki ortamlarda bireylerin sorun çözme yaklaşımları ve tercih ettikleri düşünme biçimlerini belirlemeye odaklanmaktadır. Envanter, A. Arçeoğlu tarafından 2008 yılında hazırlanan doktora tezi kapsamında Türkçeye uyarlanmış ve Psikolojik Danışmanlık alanındaki adayların yardım etme stillerini incelemek amacıyla kullanılmıştır. Bilişsel stillerin, danışman adaylarının profesyonel rollerini nasıl yürüttükleri üzerindeki etkisini anlamak için temel bir değerlendirme sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Bilişsel Stil, Tercih Edilen Stiller, Bilişsel stil Envanteri, Psikolojik Danışmanlık, Yardım Etme Stilleri, Uyarlama Ölçeği, Arçeoğlu 2008, Psikometri.

Yazarlar

A. Arçeoğlu (Uyarlayan), Orijinal Ölçek Yazarları (Bilinmiyor).

Amaç

Bu envanterin temel amacı, bireylerin farklı durumlara ve görevlere yaklaşırken kullandıkları tutarlı ve karakteristik bilişsel stil tercihlerini saptamaktır. Bilişsel stiller, zekanın "ne kadar" değil, "nasıl" kullanıldığını ile ilgilidir ve genellikle bireyin öğrenme, problem çözme ve karar verme süreçlerini etkiler.

Uyarlama çalışmasının özel amacı ise, envanteri Türk kültürüne ve diline uygun hale getirerek, özellikle psikolojik danışman adaylarının mesleki eğitim süreçlerinde sergiledikleri yardım etme stilleri ile bilişsel tercihleri arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Bu sayede, danışmanlık eğitiminde bilişsel farklılıkların rolü daha iyi anlaşılabilir.

Yapı

Tercih Edilen Bilişsel Stiller Envanteri, psikolojideki bilişsel stiller yapısını ölçmektedir. Bilişsel stil, bireylerin bilgiyi algılama, organize etme ve işleme yöntemlerindeki bireysel farklılıkları temsil eden geniş bir kavramdır. Bu yapılar genellikle dikotomi (ikilik) şeklinde tanımlanır.

(örneğin, analitik vs. bütünsel, yasa koyucu vs. yürütmeci).

Arç?o?lu'nun (2008) doktora tezinde kullan?lan bu uyarlama, büyük ihtimalle, orijinal envanerin tan?mlad??? belirli bilişsel boyutlar? (örneğin, Sternberg'in Zihinsel Öz Yönetim Stilleri veya benzeri bir model) Türk örnekleminde geçerli k?lmay? hedeflemiştir. Ölçeğin ölçtüü spesifik alt boyutlar (örneğin, yaratıc? stil, koruyucu stil, hiyerarşik stil vb.) orijinal kaynak materyalde detaylandırılmam?? olsa da, ana yap? bilişsel tercihlerin belirlenmesidir.

Geçerlik

Sunulan orijinal kaynak bilgisi, ölçeğin geçerlik (Validity) çal??malarına dair spesifik bir özet sunmamaktadır (Kaynakta: '-'). Ancak, bir doktora tezi kapsamında yap?lan uyarlama çal??mas?nda, ölçeğin geçerliliğini sa?lamak için çe?itli istatistiksel yöntemlerin kullan?lması beklenir. Bu yöntemler tipik olarak yap? geçerliliği (faktör analizi yoluyla), ölçüt ba??mlı geçerlik (ilgili de?erlerle korelasyon) ve içerik geçerliliğini içerir.

Detaylı geçerlik analizleri ve elde edilen geçerlik katsayıları için, araştırmacıların do?rudan Arç?o?lu'nun (2008) "Psikolojik dan??man adayların?n yardım etme stilleri" ba?lıklı doktora tezine ba?vurmaları gerekmektedir. Tezin tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim mümkündür.

Güvenirlik

Kaynak verilerde ölçeğin güvenirlik (Reliability) de?erlerine ilişkin spesifik bir bilgi bulunmamaktadır (Kaynakta: '-'). Güvenirlik çal??malar?, ölçeğin zaman içinde ve farklı koşullarda tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini gösterir. Bir uyarlama çal??mas?nda, genellikle iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanır ve bu katsayı, envanerin maddelerinin ölçülmek istenen yapıyı ne derece homojen bir şekilde ölçtüüğünü gösterir.

Uyarlama çal??mas?nın güvenilirlik sonuçlarına (örneğin, test-tekrar test güvenilirliği veya Cronbach Alfa de?erleri) ulaşmak için, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan doktora tezinin metnine ba?vurulması zorunludur. Bu tür bir ölçeğin psikometrik açıdan sa?lam kabul edilmesi için yüksek iç tutarlılık de?erleri beklenir.

Faktör Analizi

Tercih Edilen Bilişsel Stiller Envanteri'nin uyarlama sürecinde, orijinal ölçeğin yap?sal geçerliliğini

Türkçe örnekleminde doğrulamak amacıyla faktör analizi (Factor Analysis) kullanılmış olması muhtemeldir. Faktör analizi, ölçek maddelerinin hangi temel bilişsel boyutları temsil ettiğini ve bu boyutların orijinal yapıyla ne kadar örtüştüğünü ortaya koyar. Bu analiz, genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) veya Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) şeklinde gerçekleştirilir.

Spesifik faktör yükleri, faktör sayıları ve varyans açıklama oranları gibi detaylı istatistiksel sonuçlar, tez çalışmasıının metni kısmında yer almaktadır. Bu analizler, ölçeğin Türk kültüründeki bilişsel stiller yapısını doğru bir şekilde temsil edip etmediği konusunda kritik bilgiler sunar.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme formatında, bireyin bilişsel tercihlerini ifade etmesini gerektiren öz bildirim envanteri.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite öğrencileri (Özellikle Psikolojik Danışman Adayları)

Yaş Grubu: Genç Yetkinler

Popülasyon Detayları: Ölçek, A. Arçanoğlu'nun doktora tezi kapsamında, psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanında eğitim gören lisans veya yüksek lisans öğrencileri üzerinde kullanılmıştır.

Test Metodolojisi: Psikometrik bir envanter olup, bireyin bilişsel süreçlere dair tercihini bir derecelendirme ölçeği üzerinde ifade etmesine dayanır. Derecelendirme formatına dair spesifik bilgi kaynakta eksik olup (Kaynakta: '-'), genellikle 5'li veya 7'li Likert ölçeği kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Öz Bildirim Envanteri, Psikometrik Özellikler, YÖK Ulusal Tez Merkezi, Hacettepe Üniversitesi, Psikolojik Ölçüm, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcısı: Bilinmiyor

Bağılı E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yazma Adresi: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Çalışman Yapıldığı Kurum)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler: Ölçeğin ticari kullanımı veya serbest dağıtım hakkı hakkında spesifik bir bilgi bulunmamaktadır. Akademik çalışmalarda kullanımı genellikle yazarın iznine veya orijinal ölçeğin telif haklarına tabidir. Doktora tezi kapsamında kullanılması için, akademik amaçla atılması gereklidir.

Ücret: Ölçeğin kullanımı için herhangi bir ücret bilgisi mevcut değildir.

Test Yılı (Uyarılma): 2008

Kaynaklar

Bu envanterin uyarlanması ile ilgili birincil ve tek referans, aşağıdaki doktora tezidir:

Arçuoğlu, A. (2008). *Psikolojik danışman adaylarının yardım etme stilleri* (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bu tez çalışmasına ait bağlantı, tez.yok.gov.tr adresinde mevcuttur.

Envanterin orijinal PDF içeriği aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[tercih-edilen-bilissel-stiller-envanteri-toad.pdf](#)

Tercih Edilen Bilişsel Stiller Envanteri Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri orijinal kaynak içerikte sağlanmadığı için, bu bölümde maddelerin tam metnine ulaşılamadığı belirtilmektedir. Maddelerin tamamına Arçuoğlu (2008) doktora tezinden ulaşılabilir.

Ölçek maddeleri bu kaynakta mevcut değildir.